

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2021 No 3

European Reforms Bulletin

2021

scientific peer-reviewed journal

No. 3

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668
email: bulletin@email.lu
http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii Ia. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovskiy B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zaiets H. (PhD, Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 09 30.09.2021)

© European Reforms Bulletin, 2021
© Authors of articles, 2021

Table of contents

Bakhchevan E.F. Ontology of the Category "Means of Self-Defence" in the Environment of Comprehensive Law Enforcement Forces	2
Balaiaants B.A. System of Corruption Relations as a Component of the Infrastructure of Organized Crime	7
Belenok V.P. Promising ways of prevent threats or violence against law enforcement officers	11
Bondar V.V. Legislative News in the Protection of Human Rights by Law Enforcement Bodies of Ukraine	17
Dmytrenko N. Characteristics of Criminal Offenses Committed by Servicemen	21
Dumansky R.V. Current Problems During the Performance of Official Policies of Ukraine	24
Harat M. Guilt of Legal Entities in Administrative Law: Theoretical Problems of Conceptualization	28
Ivanova M.M. Legal Regulation of the Institution of Adoption in Ukraine	34
Izbash K.S. National Police of Ukraine as a Subject of Ensuring Public Security and Public Order	42
Krasilovska O.Yu. Current Issues Regarding the Recognition, Loss and Deprivation of Refugee Status or Person in Need of Additional Protection	47
Lysenko A., Lysenko I. Information Support of Operative-Search Activity on Struggle Against Criminal Offenses in the Field of Production and Sale of Alcoholic Beverages	50
Lysenko A., Vintsuk V., Tkachov M. Determinants of Criminal Offenses, Provided for by art. 213 of the Criminal Code of Ukraine	56
Merkulova V.O., Hrytenko O.A. Life imprisonment: problems of criminal legislation of Ukraine	63
Nedilko Ya. Tactical Features of Conducting a Search in the Investigation of Cybercrimes	73
Novikov M.M. Theoretical, Applied and International Principles Regarding the Content of the Labor Agreement in the Mechanizm of the Legal Regulation of Labor Relations in Ukraine	78
Novikova M.N. Impact of Transhumanism on the Content of Personal Non-Property Rights	82
Savelieva I. Some Aspects of the Criminalization and Investigation of Rape	88
Sirko V.S. Administrative and Legal Status of a Volunteer Organization	94
Smirnova V. Certain Issues of Participation of a Witness in Criminal Proceedings	98
Tarasenko V.E., Kisenko V.P. Powers of the subjects of criminal proceedings in matters of preparation and conduct of investigative (search) actions	102
Vatashchuk Yu.V. Object of Criminal Offense Provided by art. 368-4 of the Criminal Code of Ukraine	106
Vdovichenko O.M. Protection of Public Order Local Government Bodies: on the Formation of Local Police	111
Veselova L.Yu., Zaporozhets A.M. Principles of Activity of Authorized Subdivisions (authorized persons) in the Field of Prevention of Corruption During Interaction with Whistleblowers	116
Zaiets O.M., Kononenko Yu. S. The use of video analytics systems by law enforcement agencies of Ukraine in ensuring public safety and order	120
Bogdanov Ye. A. Foreign Experience in Combating Criminal Offenses in the Field of Pension Provision	124
Ignatchenko N.V. Forensic Characteristics of a Person Who Commits Criminal Offenses in the Field of Land Relations	129
Shestopalova Ya. Foreign Experience in Combating Sexual Exploitation of Children	134
Vatsyuk V.A. Features of Forensic Characteristics of Illicit Trafficking in Poisonous or Potent Drugs	140
Shevchuk O. Rulemaking of the national agency of Ukraine for the identification, search and management of assets obtained from corruption and other crimes: constitutional and legal aspect	146
Bobrov D.V. Military Servicemen's Material Responsibility Concepts and Classification	151

CHARACTERISTICS OF CRIMINAL OFFENSES COMMITTED BY SERVICEMEN

Natalia Dmytrenko,

Teacher Of the Department of Professional and Specialty Disciplines of the
Kherson Faculty of the Odesa State University of Internal Affairs, Kherson, Ukraine
e-mail: ryzhylova@gmail.com

Abstract: The article presents a solution to the current problem of substantiation of the theoretical and methodological basis for identifying criminal offenses among servicemen. The content of the conceptual apparatus of the study is considered: "criminal offense". Types of criminal offenses are analyzed. Varieties of criminal offenses of servicemen are formed, relying on statistical data. The latency of war crimes, the causes and actions to prevent them are considered. The national prevention of crime among servicemen in Ukraine through economic, political, ideological and organizational measures aimed at economic development, raising the living standards of citizens, thus solving the problem of eliminating crime.

Keywords: military personnel, criminal offenses, misdemeanor, crime, crime prevention.

Актуальність. Сьогодні вчинення кримінальних правопорушень військовослужбовцями стає проблемою, яка вимагає найбільш пильної уваги не лише з боку органів державної влади, а й громадськості. Більше того, значення запобігання злочинності в Збройних Силах пояснюється неабияким зростанням кількості вчинених військовослужбовцями кримінальних правопорушень як проти встановленого порядку несення військової служби, так і інших загальнокримінальних правопорушень, що вчиняються ними в Збройних Силах України.

Особливою категорією є латентна злочинність як сукупність невиявлених і не включених до статистичної звітності вчинених у Збройних Силах України кримінальних правопорушень.

Спираючись на статистичні дані Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення Збройних Сил нашої країни можна звернути увагу, що показники кримінальних правопорушень є нестабільними та схильні до збільшення. Це дає підстави стверджувати, що такі тенденції є вкрай невітнішими та штовхають до спільного вирішення не вирішених питань щодо запобігання кримінальним правопорушенням серед військовослужбовців в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання змісту, класифікації кримінальних правопорушень, їх причин та умов було висвітлено в наукових працях, Д.В. Казначеевої, М.І. Карпенка та ін. [1; 2]. Запобігання кримінальним правопорушенням серед військовослужбовців та аналіз вдосконалення законодавства щодо протидії злочинності розглянуто М.Г. Колодяжним, Є.Б. Пузиревським та ін. [3; 4].

Формування цілей статті. Метою статті є обґрунтування характеристики кримінальних правопорушень, які вчиняються військовослужбовцями.

Виклад основного матеріалу. Нестабільне становище України на світовій політичній та економічній арені спричинило підвищення криміногенної ситуації у державі в цілому та Збройних Силах України зокрема. Окремою та досить нагальною проблемою стало різке зростання за останні роки кількості вчинених у Збройних Силах України кримінальних правопорушень, а особливо – тяжких злочинів.

Спираючись на 11 ст. Кримінального кодексу України можна звернути увагу, що кримінальне правопорушення трактується як небезпечне винне діяння, дія або бездіяльність, вчинене суб'єктом кримінального правопорушення [5].

В науковій літературі кримінальне правопорушення, має більш ширший зміст. На думку більшості науковців кримінальним правопорушенням вважається протиправне діяння, що спричинило конфлікт з приводу завдання одним із його учасників суттєвої шкоди іншому або створення загрози настання такої шкоди, правовим наслідком якого є передбачені законом заходи кримінально-правового характеру.

У ст. 12 Кримінального кодексу України було визначено класифікацію кримінальних правопорушень, серед них: проступки і злочини [5]. Якщо за вчинення проступка передбачене покарання штраф, або інше покарання не пов'язане із позбавленням волі. То із злочинами дещо інакше, вони поділяються на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі. Покарання за скоєння нетяжких злочинів передбачено у вигляді штрафу або позбавлення волі на строк не більше п'яти років. За скоєння тяжкого злочину також може бути покарання у вигляді штрафу, або позбавлення волі на строк не більше десяти років. Розмір штрафу за вчинення особливо тяжкого злочину буде в рази вищим, а строк позбавлення волі понад десять років або довічне ув'язнення.

Можна виокремити декілька ознак кримінального правопорушення серед військовослужбовців, а саме: наявність конфлікту між суб'єктами у зв'язку із спричиненням одним із них іншому суттєвої шкоди або створення реальної загрози настання такої шкоди; наявність кримінально-правового наслідку вчинення діяння у виді кримінальної відповідальності або іншого засобу кримінально-правового реагування [4, с. 7].

Спираючись на кримінологічну класифікацію кримінальних правопорушень серед військовослужбових можна розділити у дві групи. До першої групи відносяться кримінальні правопорушення, що вчиняються військовослужбовцями, проти життя та здоров'я, кримінальні правопорушення проти власності, та злочини проти громадської безпеки. До другої групи можна віднести кримінальні правопорушення військовослужбовців проти порядку несення військової служби.

Одним із важливих елементом характеристики військових кримінальних правопорушень є їх кількісно-якісні показники. Динаміка кримінальних правопорушень, вчинених у Збройних Силах України свідчить про те, що з 2014 р. спостерігається різке зростання кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень, учинених військовослужбовцями.

Окреме занепокоєння, на думку Казначєєва Д.В., викликає зона бойових дій на Сході України, яка сьогодні є одним з основних джерел надходження в незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин тощо. Крім того, наявність неконтрольованої ділянки державного кордону з Російською Федерацією створює сприятливі умови для вчинення інших кримінальних правопорушень [1, с. 132].

Так, упродовж 2014–2021 рр. на території Донецької області внесено до ЄРДР 16 344 кримінальних правопорушень корисливо-насиленницької спрямованості, а на території Луганської області за аналогічний період часу – 5965 таких правопорушень [6].

На думку, Колодяжного М.Г., кількість кримінальних правопорушень, які вчинені військовослужбовцями, не відбиваються в показниках кримінально-правової статистики через автономність та замкнутість військової сфери, низький рівень доступності до неї з боку громадськості, підвищений рівень корпоративності, а також наявність сталих традицій військової служби [3, с. 191].

Наявність латентної злочинності серед військовослужбовців України спотворює дану сферу через формування мікросередовища та психологічної обстановки безкарності після вчинення суспільно-небезпечних діянь. Таке явище стимулює осіб, що вчинили злочин продовжувати та поширювати свою антисуспільну діяльність. В свою чергу це істотно спотворює статистичні дані, які характеризують кримінологічну ситуацію, а також реальний стан, характер, структуру та динаміку злочинності, відомості про розмір і характер спричиненої шкоди.

Тому можна стверджувати, що латентність кримінальних злочинів серед військовослужбовців зменшує ступінь достовірності прогнозів та перешкоджає реалізації кримінально-правового принципу невідворотності відповідальності, підриваючи авторитет правоохоронних органів та перешкоджаючи якісній протидії злочинності, що в свою чергу негативно впливає на економічне життя країни знижуючи антикримінальну активність громадян.

Аналізуючи статистичні дані можна звернути увагу, що за 2020 рік кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру становить 435 осіб. Аналіз даних кримінальних правопорушень за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом за 2020 рік є 397 осіб. Кримінальні правопорушення скоєнні у стані алкогольного сп'яніння за колишній рік – 6 осіб. За непокору (ст. 402 КК) як правочин серед військовослужбовців за 2020 рік було притягнуто 10 осіб; невиконання наказу (ст. 403 КК) – 1 особа; опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків (ст. 404 КК) – 2 особи; погроза або насильство щодо начальника (ст. 405 КК) – 8 осіб; порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості (ст. 406 КК) – 40 осіб; самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК) – 1185 осіб; дезертирство (ст. 408 КК) – 51 особа; викрадення, привласнення чи вимагання військовослужбовцями зброї (ст. 410 КК) – 98 осіб; умисне знищення чи пошкодження військового майна (ст. 411 КК) – 2 осіб; необережне знищення або пошкодження військового майна (ст. 412 КК) – 11 осіб; втрата військового майна (ст. 413 КК) – 49 осіб; недбале ставлення до військової служби (ст. 425 КК) – 100 осіб [6].

Таким чином, найбільші поширеними кримінальними правопорушеннями серед військовослужбовців є проти життя та здоров'я особи, проти власності, кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Згідно статистичним показникам 81,7% скоєних кримінальних правопорушень відбувається у Збройних Силах України, натомість 18,3% загальної спрямованості.

На нашу думку, серед невідкладних заходів протидії кримінальним правопорушенням серед військовослужбовців в Україні необхідно: оновити доктрини військової безпеки України, з огляду на вимоги сьогодення щодо забезпечення національної безпеки та з урахуванням зовнішньополітичної та внутрішньої ситуації в державі. Необхідним є належне фінансування всіх сфер військовослужбовців в Україні, що буде базуватись на відповідному компромісі між сучасними потребами Збройних Сил України та економічними можливостями української держави.

Фінансуватись повинні як заходи, пов'язані із забезпеченням та належним підтриманням бойової готовності військ, так і соціальні програми, спрямовані на захист військовослужбовців та членів їх сімей. Перехід на комплектування всіх правоохоронних органів у яких передбачена військова служба, та військових формувань виключно на контрактній основі. Тому необхідно створити такі матеріально-технічні й соціально-економічні умови служби цих категорій військовослужбовців, які давали б їм більше можливостей для самореалізації. Варто зауважити, що про необхідність переходу військових формувань на контрактну основу неодноразово висловлювались повноважні представники органів законодавчої та виконавчої влади.

На думку Пузиревського Є.Б., загальнонаціональне запобігання кримінальним правопорушенням серед військовослужбовців в Україні можна досягти за допомогою злагодженої діяльності командирів щодо виявлення детермінантів такої злочинності, а також сукупність заходів щодо обмеження, нейтралізації та усунення дії детермінантів вчинення кримінальних правопорушень [4, с. 10].

Висновки. На сьогодні день необхідним є відновлення престижу військової служби, забезпечивши реальний професіоналізм особового складу військ у відповідності до якісно нових потреб, які тісно поєднанні з особливостями зовнішньої політики української держави. Лише за таких умов можна відповідати на виклики сьогодення щодо загального та спеціального запобігання кримінальним правопорушенням серед військовослужбовців. Для запобігання злочинності серед військових в Україні на загальнонаціональному рівні необхідно провести державні заходи, що будуть спрямовані на обмеження та нейтралізацію сфери й потужності впливу базисних, економічних умов та причин.

References:

1. Kaznacheyeva D.V. (2018) Viys'kova zlochynnist': analiz ta prohnouzuvannya. *Visnyk Kryminolohichno asotsiatsiyi Ukrayiny*. 2018. № 2(19). P. 132-140. (In Ukrainian)
2. Karpenko M.I. (2015) Prychyny i zapobihannya zlochynam proty vstanovlenoho poriadku nesennya viys'kovoyi sluzhby (viys'kovym zlochynam). *Yurydychna nauka*. 2015. № 10. P. 61–70. (In Ukrainian)
3. Kolodyazhnyy M.H. (2018) Viys'kovi zlochyny v Ukrayini: determinatsiya ta zapobihannya. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny*. № 4 (75). 2018. P. 191-197. (In Ukrainian)
4. Puzyryevs'kyi YE.B. (2008) Kryminolohichnyy analiz i zapobihannya viys'kovym zlochynam: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 2008. 21 p. (In Ukrainian)
5. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny: Kodeks Ukrayiny red. vid 15.07.2021. № 2341-III. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T012341?an=911540>. (In Ukrainian)
6. Statystychna informatsiya pro zareystrovani kryminal'ni pravoporushennya ta rezul'taty yikh dosudovoho rozsliduvannya. Heneral'na prokuratura Ukrayiny: ofits. sayt. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820. (In Ukrainian)

Характеристика уголовных правонарушений, совершаемых военнослужащими

Дмитренко Наталья Андреевна, e-mail: ryzhylova@gmail.com;
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2743-9286>

Херсонский факультет Одесского государственного университета внутренних дел, г. Херсон, Украина

Аннотация. В статье приведено решение актуальной проблемы обоснования теоретико методологических основ выявления уголовных правонарушений среди военнослужащих. Рассмотрено содержание понятийного аппарата исследования: «уголовное правонарушение». Проанализированы разновидности уголовных преступлений. Сформированы разновидности уголовных правонарушений военнослужащих, опираясь на статистические данные. Рассмотрена латентность военных преступлений, причины и действия по их предотвращению. Рассмотрено общенациональное предотвращение преступности среди военнослужащих в Украине через экономические, политические, идеологические и организационные мероприятия, направленные на развитие экономики, повышение уровня жизни граждан, решающих тем самым задачу ликвидации преступности.

Ключевые слова: военнослужащие, уголовные правонарушения, проступок, преступление, противодействие преступности.

CURRENT PROBLEMS DURING THE PERFORMANCE OF OFFICIAL POLICIES OF UKRAINE

Dumansky Roman Viktorovich

Teacher of the Department of Administrative Law and administrative process of Kherson faculty
Odessa State University of Internal Affairs, Kherson, Ukraine
email: dumanskiyrv.ks@ukr.net

Abstract. The issue of imperfection of Ukrainian legislation during the existence of independent Ukraine has always occupied one of the main places among the problems of a national nature. Despite the fact that the legal system of the state is integral and coherent and should not have any contradictions, there are a number of differences and inconsistencies that affect public life. Every police officer is forced to see shortcomings in legislation during their daily service. Which, due to the rapid change of social and societal changes, the legislative bodies of Ukraine do not have time to adapt in time. Nevertheless, due to a number of obstacles, the police officer performs his official duties and serves the people of Ukraine. It is necessary to radically solve urgent problems at the legislative level, fixing the term of administrative detention until the trial in court, which must take place within a day after the administrative detention of a person, and if this day (and most often it happens on a practical day) duty of judges and court staff on the day off, which may be fixed by order of the State Judicial Administration (to resolve the issue of payment to court staff) and the minutes of the meeting of a particular court in consultation with the leadership of the police unit. After all, the activities of police officers should be aimed at satisfying the interests of citizens. Because the Law of Ukraine "On the National Police" states that police officers are faced with tasks that are within the limits set by law, services to assist persons who for personal, economic, social reasons or as a result of emergencies need such assistance.

Keywords: police, administrative activity, human rights, law, national police.

Постановка проблеми у загальному викладі та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Попри значний законотворчий досвід відповідних державних органів центральної влади та досвід реформування правоохоронних органів європейських держав, сьогодні в окремих положеннях Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) та Закону України «Про Національну поліцію» містяться неточності й розбіжності з іншими законодавчими актами, які, у свою чергу, зумовлюють відсутність єдиної правозастосовної практики поліцейських.

Дуже багато вітчизняних вчених досліджують це питання. Деякі з них: В. Авер'янов, І. Арістова, О. Бандурка, В. Басс, В. Бевзенко, О. Безпалова, Ю. Битяк, Л. Біла-Тіунова, В. Білоус, І. Бородін, В. Галунько, В. Гарашук, Ю. Гаруст, І. Голосніченко, С. Гончарук, І. Гриценко, Т. Гуржій, С. Гусаров, В. Гусласький, В. Демченко, О. Джафарова, Є. Додін, М. Дорогих, А. Єлістратов, В. Заросило, А. Іванищук, Р. Калюжний, В. Ковальська, А. Комзюк, С. Ківалов, В. Коваленко. Але через постійні зміни в суспільному житті та недосконалості законодавства, питання і по сьогодні залишається актуальним.

Так, багато сказано про те, що Законом України «Про національну поліцію» від 2 липня 2015 року створено новий орган охорони правопорядку – Національну поліцію [2]. Довіра громадян до нових поліцейських є високою.

Але чи уникне нова поліція тих проблем, які поставали перед міліцією? Про що ж мовчить влада? Спробую розібратись в ситуації, яка складається на теперішній час.

Однією з нагальних проблем, що наразі існує в адміністративному праві є те, що, стаття 260 КпАП України встановлює [2], що поліцейські мають право застосовувати до правопорушника заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, такі, як особистий огляд речей та документів, вилучення речей та документів, адміністративне затримання, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та огляд на стан сп'яніння, тощо[6].

В більшості відділеннях поліції спеціальний приймальник для тримання адмінзатриманих відсутній. Станом на сьогоднішній день не створений спеціальний приймальник для забезпечення тримання правопорушників, затриманих поліцейськими в тих містах де працює поліція. Питання залишається відкритим.

Спеціальний приймальник потребує певного обладнання. Облаштовуються як мінімум, такі приміщення:

а) камери для окремого утримання чоловіків і жінок;

б) ізолятори для окремого утримання заново доставлених осіб, які не пройшли санітарної обробки, для хворих і осіб з підозрою на інфекційні захворювання;

в) кімнати для чергового, начальника спецприймальника, інспекторів, медпрацівника, канцелярії, прийняття їжі з обладнанням для миття і зберігання посуду, відпочинку, а також туалету;

г) санітарний пропускник з душовою і дезінфекційною камерою, сушилка, приміщення для підігрівання і прийняття їжі, миття і зберігання посуду, зберігання особистих речей адмінарештованих і інших господарських предметів, санітарний вузол; окремі кімнати для зберігання чистої та брудної білизни[2].

Спеціальний приймальник повинен мати внутрішній огорожений двір. Для здійснення пропускового режиму в приймальнику з лімітом на 50 і більше місць обладнується контрольно-пропускний пункт.

Керівництво спеціальним приймальником і контроль за його діяльністю повинен здійснювати орган поліції, оскільки основна маса правопорушників затримується поліцейськими.

Нажаль поки що ці всі питання залишаються відкритими.

Поліцейські при несенні служби не мають взагалі протоколів про адміністративне затримання, оскільки приміщення для тримання адмінзатриманих відсутнє в поліції і є в наявності тільки в приміщеннях відділення поліції, де поліцейські і можуть отримати протокол про адміністративне затримання. Але питання - коли правопорушника затримали та до доставки його до відділення поліції на яких підставах він взагалі тримається поліцейськими. Чи буде час від затримання до доставки правопорушника до відділення поліції і складання протоколу особистого затримання рахуватись законним затриманням.

Основний нормативний документ, який використовують поліцейські у своїй діяльності це Кодекс України про адміністративні правопорушення. Але цей закон не зазнав суттєвих змін для нормальної діяльності поліції, а зміни до нього носять косметичний характер, тобто найменування «органи внутрішніх справ» доповнено фразою «національна поліція». В цілому цей закон залишився тим самим законом, що прийнятий в СРСР у 1984 році, безліч разів зазнавав змін, але по суті є радянським законом. Не можна сказати поганий він чи гарний, можна сказати, що він не в повній мірі відповідає вимогам часу та не встигає за реформами, в тому числі, які відбуваються в органах Національної поліції. Над ним просто необхідно працювати та вносити своєчасно відповідні зміни і тоді не буде важливим те в якому році він прийнятий[5].

Кодекс України про адміністративні правопорушення містить в собі деякі суперечливі норми, що залишились із радянських часів, або зазнали змін вже в теперішній час, але потребують скорішого врегулювання та приведення у відповідність до міжнародних поліцейських норм та стандартів.

Щодо повноважень поліцейського вимагати від правопорушника повідомити своє прізвище, ім'я, по батькові.

Також великою проблемою є те, що особи, які вчиняють правопорушення не завжди погоджуються повідомити свої особисті дані для складання протоколу про адміністративне правопорушення. Дуже часто правопорушники відмовляють та не повідомляють свої дані поліцейському, обґрунтовуючи свою відмову посиланням на ст. 63 Конституції України [1], помилково стверджуючи, що вони можуть відмовитись давати пояснення щодо себе, членів сім'ї, тощо.

Але в даному випадку поліцейським слід розуміти, що давати показання або пояснення це не те саме, що і повідомляти свої особисті дані. Правопорушник зобов'язаний повідомити поліцейському свої дані. Ця норма на мій погляд зрозуміла та не потребує додаткової регламентації в КпАП України, але якщо в подальшому вводити відповідальність за відмову повідомити свої особисті дані поліцейському, то слід закріпити і обов'язок особи повідомити поліцейському свої особисті дані.

Поліцейський для встановлення особи правопорушника, застосовує засіб забезпечення адміністративного провадження у вигляді адміністративного затримання та доставляє правопорушника до відділу поліції. А у відділенні поліції особу правопорушника може бути встановлено, якщо вона проходила по облікам МВС, затримувалась раніше, але якщо особа не притягалась до адміністративної чи кримінальної відповідальності і не погоджується повідомити свої дані, або називає неправдиві дані, що робити поліцейському? Відповідь одна через три години відпускати правопорушника, оскільки час адміністративного затримання завершився, і неповідомлення особою своїх персональних даних не є підставою для її подальшого тримання. Звісно є ризик того, що правопорушник, який не повідомляє свої особисті дані може приховувати їх з певною ціллю, наприклад він перебуває в розшуку за скоєння злочину. Принципи невідворотності покарання за скоєне правопорушення втрачає свій сенс. Необхідно ввести адміністративну відповідальність для правопорушників за відмову повідомити поліцейському свої особисті дані, необхідні для встановлення особи, складання протоколу про адміністративне правопорушення, винесення постанови по справі про адміністративне правопорушення та виконання постанови по справі про адміністративне правопорушення. Тобто зобов'язати правопорушника повідомити своє прізвище, ім'я, по батькові, місце реєстрації та місце свого проживання, якщо вони різні, повідомити своє місце роботи, свої контактні телефони та адрес електронної пошти, якщо вони є. Покаранням за відмову назвати свої особисті дані повинен стати, в тому числі, адміністративний арешт, на строк до 15 діб[3].

Не мало важливим є роз'яснення прав особі, яка притягається до адміністративної відповідальності. Так усі знають, що правопорушнику потрібно роз'яснити права передбачені статтями 10, 63 Конституції України та ст. 268 КпАП України, але як це виглядає на практиці[1,6].

В Сполучених Штатах є так зване правило «Миранди» і суть роз'яснення прав полягає в промові поліцейським правопорушнику чотирьох речень: «Ви маєте право мовчати. Все, що ви скажете, може бути використано проти вас у суді. Ваш адвокат має право бути присутнім на допиті. Якщо ви не маєте можливості оплатити адвоката, він буде наданий вам державою. Ви розумієте свої права?»

В Українській правоохоронній діяльності така універсальна промова поліцейського до правопорушника відсутня. По суті поліцейському слід зачитувати правопорушнику усі статті, оскільки не проголошення статей може бути розцінено, як не роз'яснення прав. Потрібно в найближчі строки зробити доповнення до нормативно-правових актів та включити у Закон України «Про національну поліцію» універсальну промову поліцейського, яку вони могли б використовувати при затримання як і правопорушників так і злочинців, оскільки права передбачені КпАП України та КПК України різняться, самі статті, які слід роз'яснити досить великі, поліцейський може забути текст статті, а правопорушник при затриманні може не зрозуміти усіх перелічених прав, тому на мій погляд і слід розробити та запровадити стисле формулювання прав правопорушника саме при затриманні.

Також у статті 264 КпАП України річ іде про особистий огляд і огляд речей. Однак текст статті містить у собі тільки перелік осіб, які мають право проводити особистий огляд, але підстави особистого огляду не зазначені, в яких випадках особистий огляд є обов'язків не вказано. Загальні підстави застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення зазначені у ст. 260 КпАП України, але вони не можуть відобразити усі моменти які можуть при тому чи іншому заході виникнути. Потрібна детальна регламентація[6].

Щодо доказів у справі про адміністративні правопорушення, визначальною фразою статті 251 КпАП України є «доказами в справі про адміністративні правопорушення, є будь які фактичні дані.....»[6], тобто якщо буквально розуміти це формулювання, то усі зібрані докази можуть бути використані в провадженні по справі про адміністративні правопорушення.

Щодо повноважень адвоката в провадженні по справах про адміністративні правопорушення. Рішенням Конституційного Суду України від 2007 року встановлено, що участь у справах про адміністративні правопорушення має право брати тільки адвокат. Стаття 268 КпАП України чітко визначає, які права має особа, що притягається до адміністративної відповідальності[6]. Адвокат має майже ті ж самі права, які має його підзахисний (окрім пояснень, які правопорушник може дати тільки особисто): таким чином на етапі складання протоколу (читай виготовлення основного доказу по справі про адміністративне правопорушення) та збору поліцейським доказів по справі про адміністративне правопорушення адвокат має право ознайомитись з усіма матеріалами справи про адміністративне правопорушення, подати відповідні докази, які є в нього або заявити клопотання (про витребування доказів, опитування свідків, призначення експертизи, тощо), при цьому адвокат не має право іншим чином втручатись в процедуру оформлення протоколу про адміністративне правопорушення. При розгляді справи про адміністративні правопорушення адвокат може брати повноцінну участь.

Що робити в тому випадку, коли самі поліцейські мають право виносити постанови (розглядати) по справах про адміністративні правопорушення і зазвичай роблять це одразу після складання протоколу. Ця норма в КпАП України також не виписана. На наш погляд, якщо особа, яка притягається до адміністративної відповідальності бажає, щоб у справі взяв участь її адвокат, вона повинна повідомити поліцейського про намір скористуватися послугами адвоката, а поліцейській в свою чергу повинен повністю оформити матеріали справи про адміністративне правопорушення, дати можливість особі ознайомитись з матеріалами справи про адміністративне правопорушення та призначити розгляд справи на іншу дату, щоб правопорушник мав можливість запросити адвоката, той мав можливість ознайомитись з матеріалами справи, заявити клопотання, якщо вони в нього виникнуть, вже після цього приступати до розгляду справи по суті.

Висновки. Таким чином навіть при приблизному аналізі діяльності національної поліції стає зрозумілим, що необхідно дуже тяжко і наполегливо працювати над матеріально-технічним, організаційним та законодавчим забезпеченням діяльності поліції. Щоб поліцейські, які прийшли працювати в поліцію не відчували байдужість до проблем, які виникають у їх діяльності та надалі сумлінно стояли на захисті прав і свобод громадян.

References:

1. *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-V* [The Constitution of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (In Ukrainiane)
2. *Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu politziiu»* [Law of Ukraine "On the National Police"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (In Ukrainiane)
3. *Reforma v MVS* [Reform in the Ministry of Internal Affairs]. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/activity/reform-ministry-internal-affairs> (In Ukrainiane)

4. *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-V* [The Constitution of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (In Ukrainian)

5. Zakharov Ye. *Reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav ta prava liudyny* [reforming the bodies of internal affairs and human rights]. URL: <http://khr.org/index.rhr?id=1488907079>. (In Ukrainian)

6. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia* [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (In Ukrainian)

Актуальные проблемы при выполнении служебных обязанностей полицейскими Украины

Думанский Роман Викторович, email: dumanskiyru.ks@ukr.net

преподаватель кафедры административного права и административного процесса Херсонского факультета Одесского государственного университета внутренних дел, г. Херсон, Украина

Аннотация. Вопрос несовершенства украинского законодательства за время существования независимой Украины всегда занимал одно из главных мест среди проблем общегосударственного характера. Несмотря на то, что правовая система государства целостна и согласована и не должна иметь никаких противоречий, в ней насчитывается ряд разногласий и несогласований, которые влияют на общественную жизнь. Каждый полицейский каждый день во время несения службы вынужден видеть недоработку в законодательных актах. Которые из-за быстрой смены социальных и общественных изменений не успевают своевременно адаптировать законодательные органы Украины. Но все равно из-за ряда препятствий полицейский выполняет свои служебные обязанности и служит народу Украины. Необходимо кардинально решать насущные проблемы на законодательном уровне, например, закрепляя срок административного задержания к рассмотренному делу в суде, который должен произойти в течение суток после административного задержания лица, а если этот день (а чаще всего так и происходит) это вопрос чередованием судей и работников аппарата суда в выходной день, что возможно закрепить на распоряжение Государственной судебной администрации (для решения вопроса оплаты работникам суда) и протоколом собрания конкретного суда по согласованию с руководством полицейского подразделения. Ведь деятельность сотрудников полиции должна быть направлена на удовлетворение интересов граждан. Поскольку в Законе Украины «О Национальной полиции» сказано, что перед работниками полиции стоят задачи, которые заключаются в пределах, определенных законом, услуг помощи лицам, которые по личным, экономическим, социальным причинам или вследствие чрезвычайных ситуаций нуждаются в такой помощи.

Ключевые слова: полиция, административная деятельность, права человека, закон, национальная полиция.